

1984/85:5

Måndagen den 8 oktober

Kl. 17.00

1 § Kompletteringsval till utskott

Anf. 1 TALMANNEN:

Socialdemokratiska riksdagsgruppen har som suppleant i försvars- och jordbruksutskotten under Holger Bergmans ledighet anmält hans ersättare Marita Bengtsson.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i försvarsutskottet

Marita Bengtsson (s)

suppleant i jordbruksutskottet

Marita Bengtsson (s)

2 § Upplästes följande inkomna skrivelser:

Till riksdagen

Undertecknad anhåller härmed om ledighet från uppdraget som ledamot av riksdagen under tiden den 18 oktober t. o. m. den 21 november 1984 för fullgörande av uppdrag som ledamot av svenska delegationen till FN:s trettionionde generalförsamling.

Stockholm den 3 oktober 1984

Björn Molin

Till riksdagen

Härmed anhåller jag om tjänstledighet från riksdagsuppdraget under tiden den 16 oktober 1984 t. o. m. den 17 november 1984 för fullgörande av FN-uppdrag.

Stockholm den 5 oktober 1984

Hans Nyhage

Kammaren biföll dessa framställningar.

Talmannen anmälde att *Erling Bager* (fp) och *Ingrid Fägersten* (m) skulle tjänstgöra som ersättare för Björn Molin resp. Hans Nyhage.

3 § Föredrogs och hänvisades

Proposition

1984/85:14 till trafikutskottet

4 § Anmälades och hänvisades genast till bostadsutskottet

Motion

1984/85:1 av *Lars Werner m. fl.* med anledning av proposition 1984/85:12 om avveckling av hyresstoppet

5 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 4 oktober

1984/85:25 av *Margit Gennser* (m) till finansministern om effekterna av vinstdelningsskatten:

Motståndet mot löntagarfonder är oförändrat stort inom näringslivet och ute bland människorna. Fonderna har skapat ett konfrontationsklimat, som inte kan försvinna förrän de avskaffats.

Fastän löntagarfonderna endast arbetat några månader, har en rad egendomliga förhållanden kommit i dagen. Förslaget till löntagarfonder bereddes ju också i strid mot hävdvunnen sed i Sverige. Utskotts- och riksdagsarbetet forcerades fram på ett sätt som aldrig bör upprepas.

Uttaget av vinstdelningsavgift bygger på helt oprövade metoder för resultatberäkning i svenska företag. Vinstskatten skall tagas ut på en s. k. real vinst. Hur denna principiellt nya beräkningsmetod skulle komma att verka i praktiken hade inte utretts. Näringslivets tunga remissinstanser hade visserligen påpekat felaktigheterna i uppfattningen att inflationstillägget på en skuld skulle motsvaras av en s. k. "verklig vinst". Effekterna av att beskatta en "vinst" framräknad på detta sätt skulle leda till att låntagarna skulle bli tvungna att låna ytterligare pengar för att kunna betala skatten. Dessa synpunkter viftades endast bort av finansministern i propositionen 1983/84:50 Löntagarfonder.

Nio månader efter det att lag om vinstdelningsskatt trätt i kraft har de påpekanden som de tunga remissinstanserna gjorde blivit verklighet. Exempelvis måste företag som i år redovisar förluster och har dålig soliditet låna upp pengar för att betala vinstskatten. Denna skatt kommer nämligen att hårt träffa expansiva företag med ett ungt fastighetsinnehav och dålig soliditet just på det sätt som kritikerna av löntagarfonderna och vinstskatten förutspått. Vinstskatten slår, tvärtemot alla uttalanden om motsatsen av

finansministern, brutalt mot främst nystartade företag. Att förhållandena blir helt absurda, när företag måste låna upp pengar för att betala skatt på en vinst som i praktiken är fiktiv och inte real säger sig självt.

Finansdepartementets beräkningar om att fonderna skulle få ca 2 miljarder kronor i år i löneavgifter och vinstdelning har visat sig vara en total felbedömning. Det verkliga beloppet torde bli 4 miljarder kronor vid beräkningar gjorda på nytt utgångsmaterial från statistiska centralbyrån.

Företagens revisorer är de som först kommer i kontakt med de svårigheter som vinstskatten har ställt till med. Vid kontakt med revisionsbyråer har den samfälliga uppfattningen varit att en rad företag drabbas av en skatt, som de över huvud taget inte förutsett och inte f. ö. heller hade kunnat beräkna storleken av i förväg. Inflationstalet blev ju betydligt högre än vad finansministern så auktoritativt deklarerat under det senaste året.

De psykologiska skadeverkningarna av att samtidigt kräva att företagen skall arbeta med nominella och s. k. reala vinstbegrepp kommer att bli mycket stora, inte minst för nyföretagandet. När osäkerhet och särskilt då osäkerhet i regelsystem som styr företagets verksamhet ökar, minskar också villigheten att ta risker. Skadeverkningarna kommer naturligtvis först att med full kraft ge sig till känna när företagen i sitt praktiska arbete kommit i kontakt med de icke-acceptabla verkningarna av vinstskatten. Som alltid drabbar socialdemokratisk politik de medelstora företagen hårdare än våra stora börsnoterade exportföretag. Kanske var verkningarna av vinstskatten avsedda. Har man socialistiska ambitioner är det ju lättare att kontrollera ett fåtal företag än många mindre.

Jag ber därför att få ställa följande frågor till finansminister Feldt:

1. Var finansministern medveten om, när proposition 1983/84:50 lades fram, att vinstdelningsskatten hårt skulle drabba snabbt expanderande företag med ett ungt fastighetsinnehav och dålig soliditet, eller är detta ett icke önskat resultat av en slarvig lagstiftning?
2. Om de företag som nu hårt kommer att drabbas av vinstskatten i tid hade varnats för effekterna av skatten, hade de åtminstone fått ett något större handlingsutrymme för att komma ur en helt absurd ekonomisk situation. Om finansministern vid tidpunkten för avlämnandet av propositionen var medveten om vinstdelningsskattens effekter, varför deklarerade finansministern inte klart vilka verkningar den skulle få?

1984/85:26 av *Lennart Brunander* (c) till socialministern om ändrade rutiner vid utbetalning av pension i vissa fall:

Ett stort antal ansökningar om förtidspension/sjukbidrag som inkommer under senare delen av året blir, på grund av delegationsföredragningen, handlagda först påföljande år. Det förekommer dessutom att ett icke obetydligt antal ansökningar om änkepension, ålderspension och hustrutillägg som inkommer till försäkringskassan i slutet av ett år handläggs först året efter.

När beslutet sedan kommer utbetalas den aktuella pensionen retroaktivt.

---

*Meddelande om
interpellationer*

För den enskilde pensionären kan detta dock få negativa skattekonsekvenser. Först och främst får inte den skattskyldige det avdrag för nedsatt skatteförmåga som vederbörande har rätt till och får därmed högre skatt, och dessutom får man högre skatt genom det progressiva skatteuttaget.

Enligt riksskatteverkets föreskrifter 4.5 angående avdrag för nedsatt skatteförmåga för pensionärer framgår att i de fall folkpensionär under beskattningsåret erhållit ersättning som avser tidigare år bör detta särskilt beaktas vid avdragningsberäkningen. Man skall då från den taxerade inkomsten räkna bort det belopp som avser ersättning för tidigare år. Det framräknade lägre beloppet skall sedan ligga till grund för avdraget.

I praktiken fungerar inte detta tillfredsställande. På den kontrolluppgift som folkpensionären får är det belopp som utbetalats under året upptaget, alltså även en eventuell retroaktiv utbetalning. Det framgår inte heller av kontrolluppgiften att utbetalningen gäller längre tid än ett år, och därigenom görs inte pensionären uppmärksam på detta. Det är förmodligen mycket få av de folkpensionärer som fått retroaktiva utbetalningar av sin pension som känner till de regler som gäller, och många drabbas därför av de skattekonsekvenser som inledningsvis berörts. Inte heller taxeringsfunktionärerna har några uppgifter som upplyser dem om att inkomsten egentligen är att hänföra till två eller flera år.

Jag vill mot bakgrund av ovanstående ställa följande frågor till socialministern:

Är regeringen beredd att vidta åtgärder för att handläggningen av pensionsärenden får sådana rutiner att de problem jag här tagit upp inte uppkommer?

Om det inte är möjligt, är då ministern beredd att se till att rutinerna blir sådana att den enskilde pensionären får den information som krävs för att vederbörande skall kunna ta till vara sin rätt gentemot skattemyndigheterna?

1984/85:27 av *Tore Nilsson* (m) till utrikesministern om användning av utvecklingsbistånd till sjukvård i Sverige:

Hällnäs sjukhem i Västerbotten – en gång byggt som sanatorium – skall enligt aktuella planer upphöra som vårdanläggning före år 1990. Sjukvårdshuvudmännens beslut därom är icke fattat, men i diskussionen kring sjukhemmets framtida användning har befolkningen i länet och inte minst i Vindelns kommun framfört många allvarliga invändningar mot tanken på att en anläggning av så gediget slag och så lämplig just för sjuk- och hälsovård skall överges. Någon verksamhet som sedan kan förläggas dit och som ser meningsfull ut föreligger inte. Även personalen har en bestämd uppfattning att sjukhemmet bör fortsätta i en verksamhet av liknande slag som bedrivits där.

Nyligen har en läkare vid Vindelns läkarstation framfört tanken att sjukhemmet är lämpligt för "en ny vårdform, nämligen eftervård och rehabilitering åt sjuka och skadade från krigs- och katastrofdrabbade länder".

UNICEF:s generalsekreterare Bo Stenson rapporterade i september i år att 40 000 spädbarn i u-länderna dör varje dag – en av de många förskräckande uppgifter om nöden i vår omvärld. Samtidigt är det känt att SIDA stundom har svårt att finna meningsfyllda projekt, framkomliga vägar och rätta metoder för att effektivt använda de svenska biståndsmedlen. I många områden i u-länderna saknas sjukhus och personal för vård och rehabilitering av sjuka, barn och vuxna. Det borde vara en framkomlig väg att till en del bereda u-hjälp att speciella grupper av nödställda får vård i Sverige, finansierad genom pengar ur vårt bistånd.

Mot bakgrund av det anförda anhåller jag att få ställa följande fråga till utrikesministern:

Anser utrikesministern att en del av vårt u-landsbistånd kan avsättas till vård inom Sverige vid inrättningar och anstalter som inte längre disponeras för sitt ursprungliga ändamål men där tillgång på personal föreligger och hälsosam miljö kan erbjudas?

den 8 oktober

1984/85:28 av *Lars Tobisson* (m) till finansministern om regeringens åtgärder för att minska budgetunderskottet:

Den växande statsupplåningen har under senare år gjort en marknadsanpassning av kreditpolitiken ofrånkomlig. Denna utveckling drabbades dock av ett kraftigt bakslag i somras. Räntan på prioriterade obligationer, som under våren legat mycket nära marknadsräntan, bestämdes då till en 2–3 procentenheter lägre nivå. Dessutom skärptes på flera sätt placeringsplikten för försäkringsbolag och AP-fonder.

Effekten av de vidtagna åtgärderna blir att de nämnda instituten får en betydligt lägre avkastning på sina placeringar än om dessa hade fått göras fritt på marknaden till de räntor som där erbjuds. Detta går ut över försäkrings-sparare och pensionärer. För ATP-systemets del betyder det att pensionsavgiften behöver sättas högre, med en kostnadsökning för näringslivet som följd.

Försäkringsbolagen och AP-fonderna har kraftfullt protesterat mot försöken att tvinga dem att göra dåliga placeringar. Det i början av juli utbudna statsobligationslånet till 11 % ränta har ännu knappast föranlett några teckningar. Emissionsverksamheten har alltså redan utsatts för störningar. Sätts tvångsmedel in, blir resultatet en snedvridning av kapitalmarknaden.

Samtidigt kan konstateras, att den stora mängden obligationer fortsätter att driva fram en liberalisering. Sedan först likviditetskraven tagits bort för bankerna och därefter kraven på innehav försvunnit för försäkringsbolag och AP-fonder, börjar andrahandsmarknaden vakna till liv. Men detta innebär att tvånget för försäkringsbolag och AP-fonder desto tydligare framstår som den extra beskattning av sparande det faktiskt är. Svenska folket kommer att drabbas av högre pensionsavgifter och försäkringspremier än vad som annars skulle krävas.

Syftet med att vidga gapet mellan marknadsräntan och räntan på prioriterade obligationer och att skärpa placeringsplikten är uppenbarligen att göra det billigare för staten att låna pengar. Åtgärderna vidtogs samtidigt som diskontot höjdes med en procentenhet och straffräntan med två procentenheter, vilket normalt måste medföra en höjning av kostnaderna för statsupplåningen. Därmed framstod statsbudgetens uppgift om att räntorna på statskulden skulle stanna vid drygt 60 miljarder kronor som en ännu större underskattning än vad vi moderater framhållit vid riksmötets slut några veckor tidigare.

Att regleringsvägen dölja budgetunderskottets verkliga storlek och bostadspolitikens misslyckande kan emellertid inte undgå att störa kapitalmarknaden, vars smidiga funktionssätt blir allt angelägnare med hänsyn till statens stora lånebehov. Det enda rimliga sättet att komma till rätta med de höga räntekostnaderna är naturligtvis att minska budgetunderskottet genom att sänka statsutgifterna, inte minst subventionerna till bostadssektorn.

Mot ovan angivna bakgrund vill jag fråga finansministern:

Skall budgetunderskottet även i fortsättningen hållas nere genom en smygbeskattning av försäkringssparare och pensionärer?

6 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 4 oktober

1984/85:50 av *Gunnar Hökmark* (m) till civilministern om informationen till patienter om sjukvårdsmyndigheternas registeruppgifter:

Inom sjukvården lagras åtskillig information om den enskilde som i hög grad kan betecknas som personlig. Av hänsyn både till rättssäkerheten och till den enskildes integritet är det viktigt att sjukvårdsmyndigheter tillmötesgår människors begäran om information angående vilka registeruppgifter som finns om dem.

Detta är också lagfäst i 10 § datalagen. I datainspektionens föreskrifter om skyldighet att underrätta enskild enligt denna paragraf framgår också klart att den registeransvarige utan onödigt krångel skall tillmötesgå sådan begäran.

Trots detta har man från landsting och sjukvårdsförvaltningar i Stockholm och Göteborg sökt argumentera emot begäran om sådana uppgifter. Bl. a. söker man i brev övertala den enskilde att inte framhärda i sin begäran genom att bl. a. redovisa kostnaden för vad ett registerutdrag kostar.

Mot denna bakgrund vill jag ställa civilministern följande fråga:

Är statsrådet beredd att vidta åtgärder för att landsting och andra myndigheter utan krångel uppfyller lagfästa skyldigheter enligt 10 § datalagen?

1984/85:51 av *Bertil Måbrink* (vpk) till statsrådet Roine Carlsson om åtgärder mot arbetslösheten i Söderhamn:

Söderhamns kommun är hårt drabbad av företagsnedläggningar. Inte minst den befintliga statliga verksamheten i kommunen har svarat för drastiska nedskärningar av sin produktionskapacitet.

Det är inte obekant att det privata näringslivet – som också härjat i kommunen – inte har visat något som helst intresse för att ta sitt sociala ansvar. Att så inte har skett kan emellertid inte vara ett skäl för att också de statliga företagen skall handla på samma sätt.

Jag vill fråga:

Vilka konkreta åtgärder tänker regeringen vidta för att ersätta de arbetstillfällena som försvunnit i Söderhamn genom nedbantning av statlig verksamhet?

den 5 oktober

1984/85:52 av *Lennart Nilsson* (s) till statsrådet Roine Carlsson om åtgärder för att motverka aviserad nedläggning av Etri Fönster AB i Uddevalla:

Uddevallaregionen har under flera år drabbats av nedskärningar av antalet anställda inom flera näringsgrenar. Oron bland människorna är stor över vad framtiden kommer att innebära i kommunen. Förslag har nu lämnats att lägga ned Etri Fönster, med ca 240 anställda.

Jag vill därför till statsrådet ställa följande fråga:

Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att motverka en nedläggning av Etri Fönster i Uddevalla?

1984/85:53 av *Bo Arvidson* (m) till jordbruksministern om avgifterna enligt miljöskyddslagen:

I proposition 1983/84:40 bilaga 7 lämnades förslag om vissa avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen. Riksdagsmajoriteten bemyndigade regeringen att besluta föreskrifter om avgift för kostnader i samband med tillståndsprövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen samt medge att regeringen överlåter åt förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter om sådan avgift. Moderata samlingspartiet avvisade den del av förslaget som avsåg avgift för fortlöpande myndighetstillsyn.

Naturvårdsverket hade föreslagit att avgiftsplikten skulle begränsas till förprövningspliktiga verksamheter. För vissa sådana, där tillsynen är enkel, borde också den årliga avgiften slopas. Det gällde djurhållningsanläggningar m. m. I propositionen gavs emellertid inget klart besked på denna punkt.

Enligt regeringens förordning (SFS 1984:380) och de ytterligare föreskrifter som naturvårdsverket utfärdat gäller nu avgifterna från den 1 juli 1984. Det förefaller dock som om naturvårdsverket gått längre i sina taxebestäm- melser än vad som kunnat utläsas av propositionen. Det drabbar bl. a. sådana djurhållningsanläggningar som inte är koncessionspliktiga. Mindre och

Nr 5

**Måndagen den
8 oktober 1984**

---

*Meddelande om
frågor*

*Meddelande om
frågor*

medelstora familjejordbruk kommer att drabbas hårt då tillsynsavgiften, minst 360 kr./timme, kommer att uttas oberoende om man följt gällande lag eller ej.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga jordbruksministern:

Är jordbruksministern beredd att medverka till en sådan ändring av regeringens förordning att de nämnda olägenheterna undanröjs?

1984/85:54 av *Margit Gennser* (m) till justitieministern om förslaget om totalförbud mot våldsleksaker:

SÖ föreslog i ett remissyttrande till Nordiska rådet att s. k. våldsleksaker skall totalförbjudas. Enligt SÖ förstår inte det stora antalet leksaksköpare sitt och sina barns och ungdomars bästa. "Det räcker inte enbart med information", konstaterar en ledande tjänsteman inom SÖ i samband med remissyttrandet. "Det måste till ett lagförslag".

Att en lag på det här området ytterligare skulle omyndigförklara det svenska folket är helt uppenbart. Till detta kommer att lagstiftning av det här slaget leder till ett växande förakt för våra lagar.

Genom en rad tidigare lagförslag har regeringen ådagalagt bristande tilltro till svenska folkets omdöme och sunda förnuft. Därför ber jag att få ställa följande frågor till justitieministern:

1. Förbereder eller kommer regeringen att förbereda en lagstiftning som stadgar totalförbud mot s. k. våldsleksaker?
2. Anser justitieministern att det är regeringens uppgift att stadga vilka varor som allmänheten får köpa och icke köpa?

1984/85:55 av *Margit Gennser* (m) till justitieministern om åtgärder för att förhindra lagbrott av kommunalpolitiker:

"Ibland måste man bryta mot lagen", deklarerade en framträdande kommunalpolitiker i Svenska Dagbladet den 4 oktober 1984 med anledning av kommunledningens i Sigtuna aktieaffärer i Märsta Hantverkshus AB.

Avser justitieministern att vidta någon åtgärd som hindrar kommunalpolitiker att bryta mot lagarna?

1984/85:56 av *Bengt Wittbom* (m) till arbetsmarknadsministern om lämpligheten av vissa åtgärder för att motverka arbetslösheten i Norrbotten:

Under sommaren har det i massmedia framkommit uppgifter om att arbetslösa norrböttingar erbjuds temporära jobb i Malmö. Detta medför bl. a. att de till mycket stora kostnader för samhället får rätt till fria flygresor hem under den period de arbetar i Malmö. Det innebär också att den redan mycket svåra arbetsmarknadssituationen i Malmö förvärras ytterligare.

Vilka åtgärder avser arbetsmarknadsministern att vidta för att dessa de fria flygresornas beredskapsarbeten förblir en engångsföreteelse och inte upprepas i framtiden?

1984/85:57 av *Carl-Henrik Hermansson* (vpk) till statsrådet Bengt Göransson om åtgärder för att motverka utarmningen av svenska språket:

Flera svenska författare, bl. a. Sara Lidman och senast Torgny Lindgren, har påtalat den utarmning som sker av det svenska språket. Jag är väl medveten om att det ingalunda är enkelt att motverka denna utveckling som sammanhänger med en rad olika inflytanden. Det handlar emellertid om en fråga av största betydelse för det svenska folkets och den svenska nationens framtid.

Jag ställer därför följande fråga till kulturministern:

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att motverka utarmningen av det svenska språket?

1984/85:58 av *Gunilla André* (c) till statsrådet Bengt Göransson om förhandsgranskning av videofilmer:

En bred opinion i vårt land är motståndare till det extrema videovåldet. Många människor är på samma sätt också motståndare till det våldsförhållande som förekommer inom andra medier och som beträffande biografilm hindras av statens biografbyrå. Det finns med andra ord starka skäl att låta samma regler gälla för såväl biografilm som för videofilm. Denna åsikt kom också till uttryck vid den socialdemokratiska partikongressen, där en majoritet uttalade sig för införandet av förhandsgranskning av videofilm.

Av olika uttalanden i massmedia har framgått att företrädare för regeringen inte är särskilt trakterade av denna lösning. Det har bl. a. talats om att samhällets kontrollanter skulle behöva springa runt i folks sovrum och kontrollera vad de ser på. Jag vill mot bakgrund av ovanstående ställa följande frågor till kulturministern:

1. Anser kulturministern att en begränsning av det extrema våldet, exempelvis långa, utdragna sadistiska våldsscener mot kvinnor, utgör en oacceptabel begränsning av yttrandefriheten?
2. Anser kulturministern att samhället bör vidta åtgärder för att motverka en utbredning av våldskulturen i vårt samhälle?
3. Är regeringen beredd att framlägga förslag om förhandsgranskning av videofilmer?

1984/85:59 av *Per Stenmarck* (m) till kommunikationsministern om utökad reguljär flygtrafik från Sturup till utlandet:

I den senaste budgetpropositionen talades om möjligheterna till utrikes reguljärtrafik från Sturup till London samt "vissa orter i Västtyskland".

I ett pressmeddelande från kommunikationsdepartementet den 25 september framhåller statssekreterare Monica Sundström bl. a. följande:

"Det är --- viktigt att SAS är lyhört för de krav som allmänheten och fraktköparna har ---. Från samhällets sida har vi också önskemål om ytterligare direkta och genomgående linjer från Sverige.

Det gäller bl. a. trafiken på Sturup där SAS gjort vissa utfästelser."

Nr 5

Måndagen den
8 oktober 1984

---

*Meddelande om
frågor*

Nr 5

Måndagen den
8 oktober 1984

Kan kommunikationsministern redogöra för de överläggningar som regeringen haft med SAS i detta ärende?

När kan utökad reguljärtrafik från Sturup till utlandet komma i gång?

---

*Meddelande om
frågor*

den 8 oktober

1984/85:60 av *Kjell Mattsson* (c) till kommunikationsministern om bibehållande av sambandscentralen i Kungshamn:

Utredningsförslag föreligger om att flytta sambandscentralen i Kungshamn till Göteborg.

Ur många synpunkter är det viktigt att sambandscentralen även i fortsättningen kan arbeta från Kungshamn.

Med anledning av detta vill jag fråga kommunikationsministern:

Avser regeringen att genomföra sådan ändring av kustbevakningen på västkusten att sambandscentralen i Kungshamn flyttas till Göteborg?

7 § Kammaren åtskildes kl. 17.02.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert